

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

W GMINIE BIERZWNIK

NA LATA 2025-2027

I. Wstęp

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027, zwany dalej Programem, powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w Gminie Bierzwnik w latach: 2012-2015, 2016-2018, 2019-2021, 2022-2024.

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, jest jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórką. Rodzina jest pierwszym i bardzo znaczącym środowiskiem wychowawczym dziecka. To ono tutaj nabywa wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażania swoich uczuć (lęku, obaw, zadowolenia, gniewu) oraz wartościowania co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wychowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Rozpad rodziny związany z niewydolnością wychowawczą, zanikaniem poczucia bezpieczeństwa, narastaniem konfliktów powoduje wzrost zjawisk negatywnych, które wymagają ingerencji z zewnątrz angażując przy tym siły i środki społeczne. Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej.

Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjająca dla prawidłowego rozwoju dziecka należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną

w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny.

Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest podjęcie działań interdyscyplinarnych, tj.:

- a) diagnoza sytuacji rodziny i jej najbliższego otoczenia,
- b) analiza przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich występowaniem,
- c) rozwijanie umiejętności opiekuńczo – wychowawczych,
- d) podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- e) dążenie do integracji i reintegracji rodziny,
- f) przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej.

Pozostawienie rodzin dysfunkcyjnych bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowanie wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Interdyscyplinarną pomoc rodzinom przeżywającym sytuacje kryzysowe powinny świadczyć lokalne służby i instytucje publiczne, organizacje pozarządowe i inne podmioty działające na rzecz dziecka i rodziny. Ich działania powinny się opierać na zasadach wzajemnej współpracy oraz poszanowania godności wszystkich uczestników działań. Realizacja Programu będzie się odbywać za zgodą rodziny oraz jej aktywnym udziałem przy wykorzystaniu jej zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest spójny ze:

- a) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bierzwnik na lata 2023-2032 przyjętą Uchwałą Nr LXVII/487/23 Rady Gminy Bierzwnik z dnia 28 czerwca 2023r.,
- b) Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Choszczeńskiego na lata 2017-2025 przyjętą Uchwałą Nr XXXII/299/2023 Rady Powiatu Choszczeńskiego z dnia 9 lutego 2023 r.

Podstawa prawna działań:

art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

II. Diagnoza społeczna

Według podziału administracyjnego Polski Gmina Bierzwnik leży w południowej części powiatu choszczeńskiego, położonego w województwie zachodniopomorskim.

Sąsiaduje z gminami:

- od północnego zachodu graniczy z gminą Choszczno (woj. zachodniopomorskie),
- od północnego wschodu z gminą Drawno (woj. zachodniopomorskie),
- od południa z gminami Dobiegniew i Strzelce Krajeńskie (woj. lubuskie),
- od zachodu z gminą Krzęcin (woj. zachodniopomorskie).

Gmina Bierzwnik jest gminą wiejską, jej siedzibą jest największa jednostka osadnicza - Bierzwnik, przez który przebiega wojewódzka trasa nr 160, łącząca się z drogą krajową nr 22 Gorzów - Gdańsk oraz drogą krajową nr 10 Szczecin - Bydgoszcz.

Odległość Bierzwnika od poszczególnych dróg wynosi:

- od drogi nr 22 - 10 km
- od drogi nr 10 - 40 km.

Gmina Bierzwnik położona jest peryferyjnie w stosunku do:

- ✓ głównych obszarów aktywności gospodarczej województwa zachodniopomorskiego
  - obszaru aglomeracji szczecińskiej,
  - strefy nadmorskiej i przygranicznej;

- ✓ głównych ośrodków obsługi: metropolitalnych i regionalnych;
- ✓ głównych przejść granicznych (Kołbaskowo - 114 km, Krajnik Dolny - 83 km, Kostrzyn nad Odrą - 103 km;
- ✓ lotniska w Goleniowie - 110 km;
- ✓ portu morskiego w Szczecinie 103 km;
- ✓ portu morskiego w Świnoujściu 182 km;
- ✓ ośrodka wojewódzkiego Szczecina - 95 km,
- ✓ ośrodka powiatowego Choszczna - 25 km
- ✓ innych ośrodków:
  - Gorzowa Wlkp. 54 km,
  - Poznania 146 km,
  - Zielonej Góry 165 km,
  - Berlina 206 km.

W gminie Bierzwnik wyróżnia się 16 sołectw oraz 42 miejscowości (patrz tabela 1). Obszar gminy zajmuje powierzchnię 240 km².

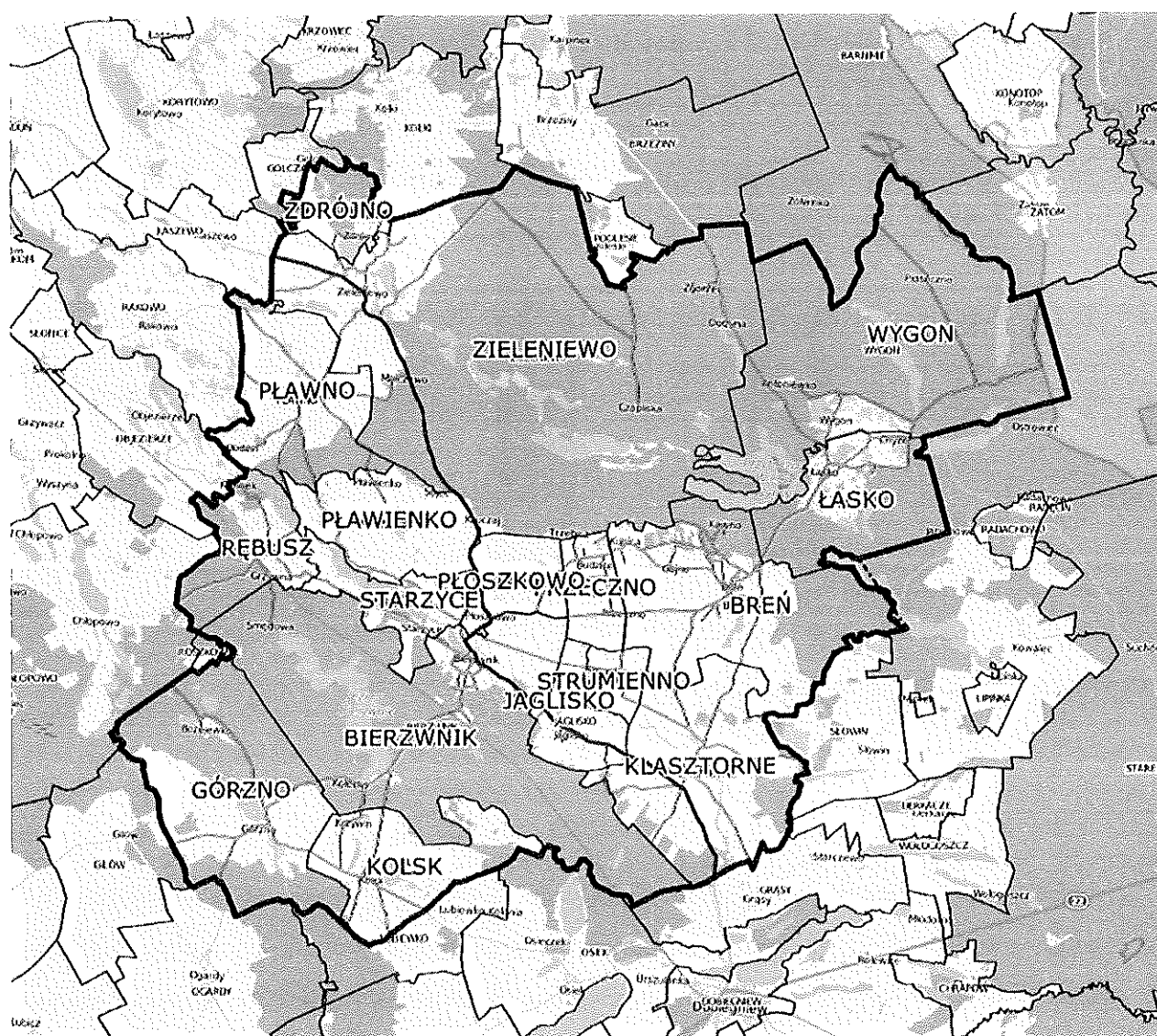
Tabela 1. Wykaz sołectw i miejscowości w obrębie sołectw w Bierzwnik

Sołectwa	Miejscowości w obrębie sołectw
Bierzwnik	Bierzwnik (wieś), Smędowa (kolonia)
Breń	Breń (wieś), Gajno (kolonia), Kawno (kolonia), Kunica (kolonia)
Górzno	Bozejewko (kolonia), Chełmienko (kolonia), Górzno (wieś)
Jaglisko	Jaglisko (wieś)
Klasztorne	Klasztorne (wieś)
Kolsk	Kolsk (wieś)
Łasko	Chyże (wieś), Łasko (wieś)
Pławno	Bukowie (kolonia), Kłodzin (kolonia), Pławienko (kolonia), Pławno (wieś), Sojec (osada leśna)
Płoszkowo	Budzice (kolonia), Kruczaj (kolonia), Płoszkowo (wieś)
Przeczo	Przeczo (wieś), Trzebicz (kolonia)
Rębusz	Grzywna (kolonia), Kosinek (kolonia), Przykuna (kolonia), Rębusz (wieś)
Starzyce	Starzyce (wieś)
Strumienno	Strumienno (kolonia)

Wygon	Antoniewko (osada leśna), Piaseczno (osada leśna), Wygon (wieś)
Zieleniewo	Czapliśka (osada leśna), Dołżyna (osada leśna), Malczewo (przysiółek), Zgorzel (kolonia), Zdrójno (osada.), Zieleniewo (wieś)
Ostromięcko	Krzywin (kolonia), Kołecko (kolonia), Ostromięcko (kolonia)

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 1. Mapa przedstawiająca położenie gminy Bierzwnik.

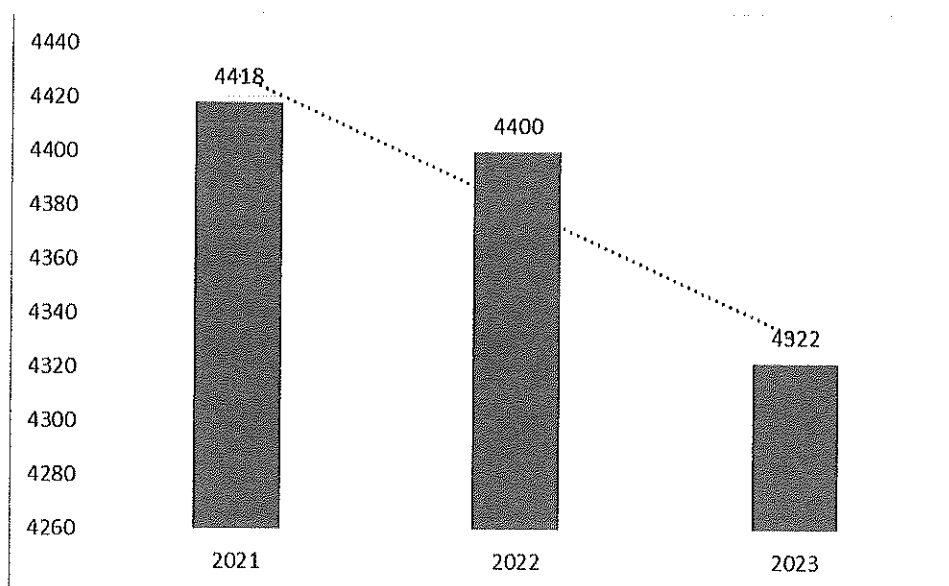
Źródło: <http://www.portal.gison.pl/bierzwnik/>

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów

społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju

Gminę Bierzwnik zamieszkuje 4.322 osób (stan na 31 grudnia 2023 roku). Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba mieszkańców ulegała systematycznemu spadkowi, co obrazuje naniesiona na poniższym wykresie linie trendu. W stosunku do roku 2021 liczba ta zmniejszyła się o 2,17%.

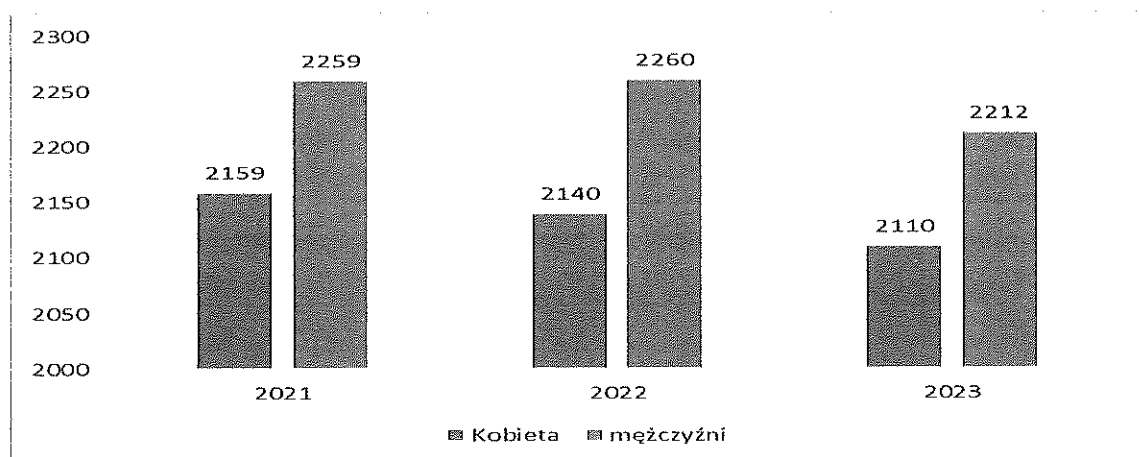
Wykres 1. Liczba mieszkańców gminy Bierzwnik w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Liczba kobiet zamieszkujących gminę Bierzwnik jest nieco mniejsza od liczby mężczyzn – stanowią oni bowiem 48,81% (2.110 kobiety) ogólnej liczby ludności Gminy, natomiast mężczyźni 51,19% (2.212 mężczyzn). Współczynnik feminizacji w Gminie wynosi 96 (dane na dzień 31.12.2023r.), co oznacza, że na każdego 100 mężczyzn przypadają 95 kobiety.

Wykres 2. Liczba kobiet i mężczyzn zamieszkujących gminę Bierzwnik na przestrzeni lat

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Bierzwnik w 2023 roku przyrost naturalny na 1000 ludności kształtował się na poziomie -10,51 co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował wyższą wartość niż w powiecie choszczeńskim (-6,16) oraz wyższą w porównaniu do całego województwa zachodniopomorskiego (-6,28).

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Bierzwnik w porównaniu do powiatu choszczeńskiego i województwa zachodniopomorskiego na przestrzeni lat 2021-2023

wyszczególnienie	2021	2022	2023
gmina Bierzwnik	-9,01	-4,52	-10,51
powiat choszczeński	-5,96	-5,02	-6,16
województwo zachodniopomorskie	-6,28	-5,33	-5,04

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Bierzwnik według ekonomicznych grup wieku w roku 2023 przedstawia się następująco:

- 16,84% mieszkańców jest w wieku przedprodukcyjnym – 0-17 lat;
- 57,01% mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64;

- 26,15% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (65 lat i więcej dla mężczyzn, 60 lat i więcej dla kobiet).

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Bierzwnik. Na przestrzeni lat 2021-2023 dostrzegalny jest stopniowy wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności. Odsetek osób w wieku produkcyjnym ulega wahaniom, z kolei osób w wieku przedprodukcyjnym – spada. Udział osób w poszczególnych ekonomicznych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w odniesieniu do wskaźników w całym kraju. W Polsce jest to 18,24% osób w wieku przedprodukcyjnym, 58,42% w wieku produkcyjnym oraz 23,34% w wieku poprodukcyjnym.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2021-2023 (w procentach)

wyszczególnienie	2021	2022	2023
wiek przedprodukcyjny	18,0	17,73	16,84
wiek produkcyjny	57,6	56,93	57,01
wiek poprodukcyjny	24,4	25,34	26,15

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Zatrudnienie daje nam poczucie stabilizacji i bezpieczeństwa. Utrata pracy niejednokrotnie staje się traumatycznym przeżyciem, z którym trudno się pogodzić. W takim momencie stajemy się bezradni, tracimy wiarę w swoje umiejętności, martwimy się o przyszłość, o to w jaki sposób zaspokoimy potrzeby najbliższych i swoje. Taka sytuacja niejednokrotnie sprzyja popadaniu w uzależnienia (alkohol, narkotyki), a negatywne emocje, które towarzyszą osobie, która utraciła zatrudnienie mogą potęgować zachowania agresywne, przemocowe. Jednak nie zawsze taki scenariusz musi się zrealizować. Utrata zatrudnienia może wpłynąć na to, że zaczniemy „inwestować w siebie”, zwiększać swoje umiejętności poprzez udział w kursach, szkoleniach. Utrata pracy może sprzyjać także zastanowieniu się nad własną karierą zawodową – czy to co dotychczas wykonywaliśmy dawało nam satysfakcję, czy może czas na zmiany, na przebranżowienie się.

W grudniu 2023 roku na terenie powiatu Choszczeńskiego 1.966 osoby były zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszcznie jako osoby bezrobotne (dane ze strony

internetowej WUP Szczecin.). Z ogólnej liczby osób bezrobotnych znaczną większość stanowiły mężczyźni 1269 (60,22%). Na gminy Bierzwnik we wskazanym powyżej okresie 221 osoby były zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Choszczynie jako osoby bezrobotne, w tym aż 132 kobiet (59,73%). Stopa bezrobocia (stan w końcu grudnia 2023r.) na terenie województwa zachodniopomorskiego wyniosła 6,7%, natomiast na terenie powiatu choszczeńskiego 16%. Analizując powyższe dane można jednoznacznie stwierdzić, że sytuacja na rynku pracy w powiecie choszczeńskiego jest bardzo trudna, szczególnie dla kobiet.

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. Rodziny te pozostają w opozycji do właściwości rodziny zdrowej. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji w której:

1. jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu, narkotyków, hazardu,
2. występuje problem wykorzystywania seksualnego czyli taka w której jedno bądź oboje rodziców wykorzystuje seksualnie kogoś w rodzinie,
3. jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie itp.) wobec członków rodziny,
4. jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna)
5. występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina jest ważną „instytucją” w systemie wychowawczym i spełnia następujące funkcje:

- a) opiekuńczą (zapewnienie bytu materialnego, zdrowia);
- b) emocjonalną (zaspokojenie potrzeby bliskości kontaktów, serdeczności, kształtowanie cech charakteru i umiejętności współzycia społecznego);
- c) kształcącą (rozwijanie zainteresowań, kształcenie umiejętności i nawyków pracy);

- d) aktywizacji twórczej (rozbudzanie zainteresowań, pobudzanie do samokształcenia i samodoskonalenia się).

Dla prawidłowego rozwoju dziecka nie wystarczy tylko zapewnienie opieki czysto materialnej, należy stworzyć mu poczucie przynależności do kogoś, dać oparcie, a przede wszystkim należy obdarzyć dziecko miłością i zainteresowaniem. Rozwój cywilizacji, ciągły pośpiech, wszechobecne media społecznościowe powodują degradację rodziny i jej najistotniejszych wartości. Obserwuje się zerwanie więzi, nieumiejętność rozmowy i rozwiązywania konfliktów, jak i również zatracą się umiejętność przeciwstawiania się nawet najmniejszym trudnościom. Dużą rolę odgrywa wszechobecny konsumpcjonizm.

Pracownicy socjalni jak i również asystent rodziny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bierzwniku w ramach wykonywania swoich obowiązków podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bierzwniku na rzecz takich rodzin podejmuje następujące działania:

- a) prowadzi pracę socjalną z rodzinami w celu poprawy ich funkcjonowania;
- b) udziela rodzinom przezwyciężającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej wsparcia w postaci asystenta rodziny;
- c) udziela pomocy finansowej;
- d) organizuje dożywianie;
- e) podejmuje działania związane z przeciwdziałaniem dysfunkcjom rodziny i patologiom społecznym;
- f) wspiera, realizuje programy profilaktyczne na terenie szkół.

Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie odzwierciedla poniższa tabela.

Tabela 4. Powody trudnej sytuacji życiowej

Powody trudnej sytuacji życiowej	2022	2023
	Liczba rodzin	Liczba rodzin
Ubóstwo	57	56
Potrzeba ochrony macierzyństwa	15	17
w tym : wielodzietność	15	16
Niepelnosprawność	46	48
Długotrwała lub ciężka choroba	26	32
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	20	26
Przemoc w rodzinie	0	0
Alkoholizm	5	6

Źródło : opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPIPS – 03

Tabela 5. Ilość osób i rodzin objętych pomocą w ramach ustawy o pomocy społecznej

Wyszczególnienie	2022		2023	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
Liczba osób/rodzin objętych pracą socjalną	75	123	54	138
Liczba osób/rodzin objętych tylko pracą socjalną	16	51	26	70
Liczba osób/rodzin objętych pomocą – ogółem w tym	112	268	105	255
świadczenie pieniężne	85	175	77	164
świadczenie niepieniężne	53	180	46	157
świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych gminie	8	9	8	9
świadczenia przyznane w ramach zadań własnych gminie	110	264	102	251

Źródło : opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPIPS – 03

Analizując powyższe tabele widać, że na pierwsze miejsce przyczyn ubiegania się o wsparcie z ośrodka pomocy społecznej wysuwają się długotrwała choroba i niepełnosprawność. Można pokusić się o stwierdzenie, że jest to spowodowane starzeniem się społeczeństwa, co jest widoczne także pośród mieszkańców naszej gminy. Wskazane dysfunkcje takie jak: bezrobocie,

alkoholizm, przemoc bardzo często prowadzą do powstania problemu bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Bezradność oznacza brak umiejętności sprawowania opieki nad dziećmi, brak kompetencji wychowawczych, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego. Podejmowanie działań na rzecz rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi jest traktowane przez służby społeczne priorytetowo, gdyż dotyczy to najmłodszych mieszkańców gminy tj. dzieci.

Istotną rolę w pracy GOPS w Bierzwniku odgrywa praca socjalna czyli interdyscyplinarna działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Praca socjalna świadczona jest bez względu na posiadany dochód, prowadzona jest w oparciu o dokonanie przez pracownika socjalnego diagnozy sytuacji w rodzinie. Chcąc uzyskać lepsze efekty oddziaływań pracownik socjalny z osobą ubiegającą się o pomoc zawiera kontrakt socjalny czyli pisemną umowę, która określa uprawnienia i zobowiązania obydwu stron w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych w jakiej znalazła się osoba lub rodzina. Poniższa tabela ukazuje liczbę osób objętych wyłącznie pracą socjalną oraz liczbę osób, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne.

Tabela 6. Liczba osób objętych wyłącznie pracą socjalną oraz liczbę osób, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne

	2022	2023
Liczba osób objętych wyłącznie pracą socjalną	51	70
Liczba osób, z którymi został zawarty kontrakt socjalny	32	34

Źródło : opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPIPS – 03

Jednym z najistotniejszych czynników warunkujących właściwe funkcjonowanie dziecka w środowisku społecznym jest zdolność rodziców do prawidłowego reagowania w sytuacjach wychowawczych, uwzględniająca potrzeby dziecka przy wykorzystaniu wiedzy i w oparciu o system wartości i norm. Niezbędna jest świadomość celów wychowania i umiejętność działania wychowawczego. Znaczenie i rola rodziny w całokształcie rozwoju dziecka jest ogromna, zaś umiejętności wychowawcze rodziców mają kluczowe znaczenie. Każde dziecko wymaga komunikowania uczuć oraz udzielania wsparcia stosownego do wieku i potrzeb indywidualnych. Prawidłową postawę rodzicielską cechuje akceptacja dziecka, współdziałanie z dzieckiem oraz uznanie praw dziecka.

Rodziców, których negatywne wzorce zachowań w sposób stały i dominujący wpływają na życie dziecka, cechują postawy rodzicielskie negatywne tj.: postawa odrzucająca, postawa unikająca, postawa nadmiernie wymagająca, postawa nadmiernie chroniąca.

Udzielanie wsparcia rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy do zadań obowiązkowych gminy. Na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych działania podejmuje asystenci rodziny. Na dzień 31.12.2024 r. tut. ośrodek zatrudniał 2 asystentów rodziny (z tego 1 asystent przebywał na urlopie rodzicielskim), w systemie zadaniowego czasu pracy. Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności i wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15-tu. Na uwagę zasługuje fakt, że wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wskazać należy, że wśród rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny, zdarzają się również takie, gdzie negatywna postawa rodziców, brak chęci współpracy z asystentem oraz brak motywacji do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji w rodzinie, uniemożliwiają realizację planu pomocy. Brak współpracy ze strony rodziców stanowi jedną z przesłanek zakończenia pracy asystenta w rodzinie.

Poniższa tabela obrazuje liczbę rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, jak i również liczbę rodzin z którymi asystent zakończył współpracę w latach 2022- 2023.

Tabela 7. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny/ liczbę rodzin z którymi asystent zakończył współpracę w latach 2022- 2023

	2022	2023
Liczba zatrudnionych asystentów stan na 31 grudnia	1	1
Liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	7	7
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do współpracy z asystentem	3	5
Liczba rodzin, z którymi asystenci zakończyli współpracę – ogółem, z tego:	0	0
ze względu na osiągnięcie celów	0	0
ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	0	0
ze względu na zmianę miejsca zamieszkania (poza gminą Bierzwnik)	0	0
inny powód	0	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Bierzwniku

Nadrzędnym celem pracy asystenta rodziny jest pomoc rodzinie w zachowaniu jej integralności. Na pracę z rodziną składa się ocena jej sytuacji, planowanie i realizacja zadań mających na celu poprawę funkcjonowania rodziny w obszarze ekonomiczno – socjalnym, opiekuńczo – wychowawczym i społecznym. W tym celu asystent rodziny wspólnie z członkami rodziny opracowuje plan pracy, który jest następnie realizowany. Z planem pracy zapoznaje się także pracownik socjalny. Na uwagę zasługuje fakt, że do pracy z asystentem rodziny w głównej mierze kierowane są te rodziny, u których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Są to rodziny które borykają się z wieloma problemami, a ich trudna sytuacja jest wynikiem kilkuletnich a nawet kilkunastoletnich zaniedbań czy też zaniechań. Asystenci rodziny:

- prowadzą treningi w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, w tym planowanie budżetu domowego, trening przygotowywania posiłków,
- towarzyszą klientom podczas załatwiania spraw urzędowych,
- monitorują stan zdrowia dzieci, realizacja szczepień i badań, towarzyszą rodzicom podczas wizyt z dziećmi u lekarza,
- monitorują sytuację przedszkolną i szkolną dzieci oraz ich postępy w nauce,
- modelują sposoby spędzania czasu wolnego rodziców z dziećmi,
- wspierają kobiety w ciąży - pomoc w przygotowaniu się na urodzenie dziecka, edukacja rodziców w zakresie pielęgnacji noworodków i małych dzieci,
- motywują osoby zmagające się z uzależnieniem do podjęcia terapii,
- współpracują z instytucjami odpowiedzialnymi za pieczę zastępczą, motywują rodziców biologicznych do nawiązania kontaktu z tymi jednostkami,
- opiniują możliwości powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej pod opiekę rodziców biologicznych,
- motywują do uczestnictwa w zajęciach podnoszących kompetencje opiekuńczo – wychowawcze rodziców,
- uczestniczą w rozprawach sądowych, piszą sprawozdania do sądu o podjętych działaniach i osiągniętych efektach w przypadku sądowego zobligowania rodziców do podjęcia współpracy z asystentami rodzin.

Tabela 8. Rodziny współpracujące z asystentem rodziny

Typy rodzin z którymi współpracują asystenci rodziny	2022	2023
Rodzice biologiczni zamieszkujący wraz z dziećmi	11	12
Rodzice biologiczni – dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych	2	0
Rodzice biologiczni dzieci przebywających w instytucjonalnej pieczy zastępczej	0	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Bierzwniku

W sytuacji braku współpracy ze strony rodziców z asystentem rodziny i widocznych rażących zaniedbaniach wobec dziecka, właściwe instytucje mają obowiązek interweniowania, w tym informowania sądu rodzinnego o trudnej sytuacji dzieci w rodzinie, a w przypadku występowania jakiegось formy krzywdzenia dziecka również obowiązek zawiadomienia prokuratury/policji.

Dużym wsparciem dla dzieci wychowujących się w rodzinach dysfunkcyjnych jest działająca w strukturach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bierzwniku Placówka Wsparcia Dziennego „Płomyk”. Placówka przeznaczona jest dla 15 dzieci i młodzieży do lat 18 z terenu gminy Bierzwnik

Do zadań Placówki Wsparcia Dziennego dla dzieci i młodzieży w formie opiekuńczej „Płomyk” należy:

a) objęcie dziecka opieką i wychowaniem w celu wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w szczególności;

- zapewnienie dziecku opieki i wychowania, pomoc w nauce,
- organizacji czasu wolnego, zabawy, zajęć sportowych oraz rozwój zainteresowań,
- wzmocnienie ról i funkcji rodziny,
- rozwijanie umiejętności opiekuńczo -wychowawczych rodziny,
- rozwijanie zainteresowań,
- rozwijanie kultury osobistej dzieci,
- rozwój umiejętności interpersonalnych,
- wspomaganie rozwoju dzieci,
- budowanie i wzmacnianie zasobów personalnych dzieci i młodzieży,
- kształtowanie prospołecznych postaw.

b) objęcie rodziców wsparciem w wypełnianiu funkcji opiekuńczo -wychowawczej, w szczególności:

- podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- udzielanie konsultacji pedagogicznych,
- wzmacnianie ról i funkcji rodziny.

c) prowadzenie zajęć wychowawczo- opiekuńczych, edukacyjnych,

d) utrzymywanie kontaktów z rodziną dziecka, szkołami, kuratorami, pracownikami socjalnymi, w celu rozpoznania środowiska rodzinnego dziecka oraz pomoc w rozwiązywaniu problemów rodziny,

e) organizowanie czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizowanie zabaw i zajęć sportowych,

f) systematyczna ewaluacja prowadzonych działań wobec podopiecznych.

Tabela 9. Liczba dzieci uczęszczających do placówki wsparcia dziennego

	2022	2023
Liczba dzieci uczęszczających do placówki wsparcia dziennego	9	12

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Bierzwniku

W szeroko rozumianych oddziaływaniach na rzecz rodzin borykających się z różnego rodzaju dysfunkcjami nie sposób nie wspomnieć o roli kuratorów zawodowych i społecznych Sądu Rejonowego w Choszcznie . W swojej pracy realizują oni zadania o charakterze wychowawczo - resocjalizującym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związane z wykonywaniem orzeczeń sądu. W trakcie realizacji orzeczeń ściśle współpracują z asystentami rodziny zatrudnionymi w GOPS w Bierzwniku .

Istotną pomocą dla rodzin zamieszkujących na terenie naszej gminy była pomoc przyznawana przez GOPS w Bierzwniku w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”

Program przewidywał przyznawanie zasiłku celowego na zakup posiłku oraz żywności, a także realizację pomocy w formie zakupu bezpłatnych posiłków.

Tabela 10. Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy w ramach wieloletniego programu „Posilek w szkole i w domu”

Rodzaje pomocy	2022	2023
świadczenie pieniężne w postaci zasiłku celowego	51 rodzin	49 rodzin
	128 osób	114 osób
posilek	37 rodzin	30 rodzin
	77 osób	61 osób

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Bierzwniku

W 2022 r. realizowano założenia Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa (dalej: PO PŻ) 2014–2020, Podprogram 2021, w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), jest to już ostatnia edycja w obecnym okresie programowania środków unijnych. Instytucją Zarządzającą Programem jest MRPiPS, a Instytucją Pośredniczącą Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Produkty dla gminy BIERZWNIK w Podprogramie 2018-2021 oraz Podprogram 2021 PLUS– przekazywał Bank Żywności w Gorzowie Wielkopolskim.

Celem głównym Programu jest zapewnienie najuboższym mieszkańcom Polski pomocy żywnościowej. Realizacja programu to dodatkowe zadanie wykonywane przez pracowników tut. ośrodka. Koordynacją zajmował się pracownik wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze wraz z pracownikami socjalnymi, w ramach podstawowego zakresu zadań, ponadto nieocenioną pomoc podczas rozładunku udzielają pracownicy Urzędu Gminy w Bierzwniku.

Podprogram 2021 był ostatnim realizowanym w ramach PO PŻ, współfinansowanej ze środków Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD), jednak zgodnie z zapowiedzią ostatecznie MRiPS zdecydowało się uruchomić dystrybucję żywności w ramach Podprogramu 2021 Plus, w celu wykorzystania pozostałych środków finansowych w ramach dostępnej puli. Początek dystrybucji artykułów spożywczych rozpoczął się w II.2023 zakończył się w VIII.2023, paczka dla 1 osoby obejmie produkty żywnościowe w ilości ok. 10,2kg.

Tabela 11. Główne założenia Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020

Wyszczególnienie	Podprogram 2019	Podprogram 2020	Podprogram 2021	Podprogram 2021 PLUS
Okres trwania programu	XII.2019 – VI.2020	XI.2020 – VII.2021	XII.2021 – X.2022	II.2023 – VIII.2023
% kryterium dochodowego w systemie pomocy	max. 200%	max. 200%	max. 220%	max. 220% (od 15.V.2023 -235%)
Odbiorcy programu	815 osób	814 osób	744 osób	531 osób
Wielkość programu	45300 kg	47485,7 kg	20718,12 kg	5375,40 kg
Wielkość paczki przypadająca na 1 osobę	ok.58.67kg/1 os. 19 produktów	ok. 58 kg/1 os. 21 produktów	ok.27,80 kg/1os 10 produktów	ok.10,20kg/1 os. 6 produktów
Wartość otrzymanej żywności	208.474,71zł ok. 256 zł/1os	222.719,94 zł ok. 274 zł/1os.	111.100,03zł ok. 150 zł/1 os	34.010,31 zł ok. 64 zł/1 os
Wydatki z budżetu gminy Bierzwnik (tj. koszty transportu)	2000 zł (2 partie żywności)	3000 zł (3 partie żywności)	2400 zł (2 partie żywności)	1200 zł (1 partia żywności)

źródło: analiza własna

W strukturach GOPS w Bierzwniku wyodrębniony jest Dział Świadczeń Rodzinnych, który zajmuje się realizacją ustaw: o świadczeniach rodzinnych; o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”; o pomocy osobom uprawnionym do alimentów; o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (od 01.06.2022r. realizatorem jest ZUS). Uzyskiwane świadczenia są dużym wsparciem dla rodzin zamieszkujących na terenie naszej gminy.

Zasiłek rodzinny i dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 674,00 zł, natomiast jeżeli członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności kwoty 764,00 zł.

Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko:

- a) 18. roku życia lub
- b) nauki w szkole, jednak nie dłużej niż do ukończenia 21. roku życia, albo

- c) 24. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Wysokość zasiłku rodzinnego wynosi miesięcznie:

- a) 95,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia;
- b) 124,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia
- c) 135,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

Dodatki do zasiłku rodzinnego przysługują z tytułu (przy spełnieniu wymogów ustawowych):

1. urodzenia dziecka – 1.000,00 zł jednorazowo;
2. opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – 400,00 zł miesięcznie;
3. samotnego wychowywania dziecka – 193,00 zł miesięcznie na jedno dziecko, jednak nie więcej niż 386,00 zł na wszystkie dzieci, w przypadku dziecka niepełnosprawnego 273,00 zł miesięcznie na 1 dziecko, nie więcej niż 546,00 zł miesięcznie na wszystkie dzieci;
4. wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – 95,00 zł miesięcznie;
5. kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego – 90,00 zł miesięcznie na dziecko do ukończenia 5. roku życia; 110,00 zł miesięcznie na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia;
6. rozpoczęcia roku szkolnego - 100,00 zł jednorazowo w miesiącu rozpoczęcia roku szkolnego;
7. podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania – 113,00 zł miesięcznie, jeżeli dziecko zamieszkuje w miejscowości, w której znajduje się szkoła; 69,00 zł miesięcznie, jeżeli dziecko dojeżdża z miejsca zamieszkania do miejscowości, w której znajduje się szkoła, przez okres 10 miesięcy w roku w okresie pobierania nauki od września do czerwca następnego roku kalendarzowego.

Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka – przysługuje z tytułu urodzenia żywego dziecka, jeżeli dochód w przeliczeniu za osobę nie przekracza 1.922,00 zł, a kobieta pozostawała pod opieką medyczną nie później niż od 10-go tygodnia ciąży do porodu w wysokości 1.000,00 zł jednorazowo.

Zasilek pielęgnacyjny – przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Zasilek pielęgnacyjny przysługuje:

- a) niepełnosprawnemu dziecku;
- b) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- c) osobie, która ukończyła 75 lat;
- d) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21. roku życia

Zasilek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości 215,84 zł miesięcznie.

Specjalny zasilek opiekuńczy (po spełnieniu wymogów ustawowych) 620,00 zł miesięcznie.

Świadczenie pielęgnacyjne (po spełnieniu wymogów ustawowych) 3.287,00 zł miesięcznie.

Świadczenie rodzicielskie (po spełnieniu wymogów ustawowych) 1.000,00 zł miesięcznie.

Jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu (po spełnieniu wymogów ustawowych) 4.000,00 zł jednorazowo.

Tabela 12. Zestawienie świadczeń rodzinnych

Zestawienie świadczeń rodzinnych		
Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin	
	2022	2023
zasilek rodzinny	142	120
dodatek z tytułu urodzenia dziecka	9	5
dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	5	5
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	5	7
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	10	13
dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	42	40
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	114	103
dodatek z tytułu podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania (internat)	14	16
dodatek z tytułu podjęcia nauki poza miejscem zamieszkania (dojazd)	36	33

jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	24	16
zasilek pielęgnacyjny	145	151
specjalny zasilek opiekuńczy	3	2
świadczenie pielęgnacyjne	55	60
świadczenie rodzicielskie	12	10
Za życiem	0	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Bierzwniku

Świadczenie wychowawcze – celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Po spełnieniu wymogów ustawowych przysługuje ono w wysokości obecnie w wys. 800,00 zł miesięcznie na dziecko.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego – przysługują osobie uprawnionej do alimentów na podstawie tytułu wykonawczego, którego egzekucja jest bezskuteczna. Po spełnieniu wymogów ustawowych świadczenia przysługują w wysokości bieżąco ustalonych alimentów, jednakże nie wyżej niż 1.000,00 zł.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego nie przysługują, jeżeli osoba uprawniona:

- a) została umieszczona w instytucji zapewniającej całodobowe utrzymanie lub w pieczy zastępczej
- b) zawarła związek małżeński.

Tabela 13. Inne świadczenia wypłacane w dziale Świadczeń Rodziny

Rodzaje świadczeń	Liczba rodzin	
	2022	2023
świadczenie wychowawcze	429	1
fundusz alimentacyjny	21	21

źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Bierzwniku

Z dniem 1 stycznia 2017 r weszła w życie Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodziny „Za życiem”- przepisy prawa dotyczą wsparcia w zakresie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej oraz instrumentów polityki na rzecz rodziny, np.: zapewnienie dostępu do informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w ciąży, jednorazowego świadczenia z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym

okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka, ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Ustawa zakłada także, że rodziny uprawnione mogą zostać objęte pomocą asystentów rodziny, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Nowe rozwiązanie prawne zapewnia dostęp do poradnictwa w zakresie wspierania rodziny. W jego ramach można skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przezwyciężania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej. Dostępną pomoc koordynować ma asystent rodziny, którego zadaniem jest: wsparcie i towarzyszenie emocjonalne, zapoznanie kobiety w ciąży i rodziny z Informatorem „Uprawnienia w ramach ustawy dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, opracowanie wspólnie z kobietą i rodziną indywidualnego katalogu możliwego wsparcia, koordynacja poradnictwa i wsparcia dla kobiet i rodziny, występowanie do podmiotów w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia (na żądanie i na podstawie pisemnego upoważnienia).

Obecnie nikt nie skorzystał z tej formy pomocy.

Ważnym instrumentem polityki edukacyjnej i integracyjnej oraz wyrównywania szans rozwojowych jest edukacja przedszkolna. Dla dzieci, których rozwój przebiega nieharmonijnie przedszkole jest szansą na wczesne wspieranie rozwoju w sferze poznawczej i społecznej. Na terenie gminy Bierzwnik funkcjonuje jedno Przedszkole Gminne działające w ramach placówki Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Bierzwniku oraz oddziały przedszkolne w ramach Szkoły Podstawowej w Łasku i Zieleniewie.

Na terenie gminy funkcjonuje Gminny Żłobek w Bierzwniku, który swoją siedzibę ma w budynku Przedszkola Gminnego w Bierzwniku. Celem Żłobka jest organizowanie i prowadzenie działalności opiekuńczej, wychowawczej i edukacyjnej, wspomagającej rozwój psychiczny i fizyczny dzieci w wieku od ukończenia 1 roku życia do ukończenia 3 roku życia, w warunkach bezpiecznych, przyjaznych i dostosowanych do potrzeb rozwojowych dzieci. Aktualnie do Żłobka uczęszcza 15 dzieci

Edukację szkolną zapewniają 3 szkoły podstawowe, które funkcjonują na terenie gminy Bierzwnik. Poniższe tabele przedstawiają liczbę dzieci w poszczególnych placówkach oświatowych.

Tabela 14. Liczba uczniów szkół podstawowych, oddziałów i zajęć pozalekcyjnych w gminie Bierzwnik w roku szkolnym 2019/2020 , 2020/2021, 2021/2022

Wyszczególnienie	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Liczba uczniów w szkole	375	367	362
Liczba oddziałów w szkole	29	29	29
Liczba dzieci w placówce wychowania przedszkolnego	41	44	43
Liczba oddziałów w placówce wychowania przedszkolnego	2	2	2
Liczba przedszkoli	1	1	1
Liczba oddziałów w przedszkolu	5	5	5
Liczba dzieci w przedszkolu	96	106	93

źródło: opracowanie własne a podstawie danych z Urzędu Gminy w Bierzwniku

Placówki oświatowe wspierają także rodziny w sferze opiekuńczo- wychowawczej. Ich celem oprócz edukacji, która jest ich głównym i priorytetowym zadaniem jest także wspieranie rodziców w wychowywaniu młodego pokolenia. To szkoła powinna wzmocniać i utrwalać pozytywne wartości, które przekazywane są w rodzinach. W placówkach oświatowych realizowanych jest szereg przedsięwzięć, które mają na celu pokazanie młodemu pokoleniu wartości jakimi powinni kierować się w życiu. Bardzo dużo mówi się o szkodliwości nadużywania alkoholu, narkotyków jak i również neguje się zachowania przemocowe.

Dużym wsparciem dla uczniów szkół z terenu naszej gminy, jak i ich rodziców jest pomoc materialna, do której zaliczamy:

Stypendium socjalne (pomoc materialna o charakterze socjalnym na cele edukacyjne) może otrzymać uczeń znajdujący się w trudnej sytuacji materialnej wynikającej z niskich dochodów w rodzinie, w szczególności gdy w rodzinie tej występuje: bezrobocie, niepełnosprawność, ciężka lub długotrwała choroba, wielodzietność, brak umiejętności wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych, alkoholizm lub narkomania, a także gdy rodzina jest niepełna lub wystąpiło zdarzenie losowe. Stypendium socjalne może być udzielane w formach:

- całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów udziału w zajęciach edukacyjnych, w tym wyrównawczych, wykraczających poza zajęcia realizowane w szkole w ramach planu nauczania, a także udziału w zajęciach edukacyjnych realizowanych poza szkołą;
- pomocy rzeczowej o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakupu podręczników; całkowitego lub częściowego pokrycia kosztów związanych z pobieraniem nauki poza miejscem zamieszkania (uczniowie szkół ponadgimnazjalnych oraz słuchacze kolegów).
- świadczenia pieniężnego.

Z omawianej pomocy w 2022 r. od stycznia do czerwca skorzystało 57 uczniów z Polski i 4 z Ukrainy, a od września do grudnia 51 uczniów z Polski. W 2023 r. od stycznia do czerwca skorzystało 51 uczniów, a od września do grudnia 49 uczniów z Polski.

Pomoc materialna o charakterze motywacyjnym - stypendium za wybitne wyniki w nauce lub osiągnięcia sportowe, dla uzdolnionych uczniów uczęszczających do szkół podstawowych pobierających naukę na terenie gminy Bierzwnik przysługuje uczniom, którzy spełniają jeden z następujących warunków:

- 1) osiągnęli średnią ocen w wyniku klasyfikacji rocznej w nauce z obowiązujących zajęć edukacyjnych na poziomie co najmniej:
  - a) w szkole podstawowej klasy IV-VI- 5,30 i jednocześnie zajęli od I do V miejsca w konkursach lub olimpiadach przedmiotowych o zasięgu co najmniej wojewódzkim znajdujących się w wykazie konkursów i olimpiad zachodniopomorskiego kuratora oświaty;
  - b) w szkole podstawowej klasy VII-VIII – 5,00 i jednocześnie zajęli od I do III miejsca w konkursach lub olimpiadach przedmiotowych o zasięgu co najmniej wojewódzkim znajdujących się w wykazie konkursów i olimpiad zachodniopomorskiego kuratora oświaty;
- 2) uzyskali udokumentowane wysokie wyniki sportowe w klasyfikacji indywidualnej lub zespołowej we współzawodnictwie na szczeblu co najmniej wojewódzkim zajmując miejsca od 1 do 3 w oficjalnych mistrzostwach województwa organizowanych przez wojewódzkie lub krajowe związki sportowe i posiadają co najmniej bardzo dobrą ocenę z zachowania.

Tabela 15. Stypendium Wójta Gminy Bierzwnik

Stypendium Wójta Gminy Bierzwnik	
2022	2023
12 uczniów na kwotę łączną 4.398zł	30 uczniów na kwotę łączną 11.792zł

źródło: opracowanie własne a podstawie danych z Urzędu Gminy w Bierzwniku

Nie bez znaczenia są działania podejmowane przez funkcjonariuszy Posterunku Policji w Bierzwniku na rzecz wspierania rodziny, do których można zaliczyć:

- a) monitorowanie sytuacji w rodzinach wychowujących dzieci i zagrożonych licznymi dysfunkcjami, szczególnie poza godzinami pracy innych instytucji;
- b) podejmowanie działań chroniących osoby doświadczające przemocy w ramach procedury Niebieskie Karty;
- c) podejmowanie działań z zakresu profilaktyki uzależnień (spotkania edukacyjne dla uczniów, kadry pedagogicznej).

Jednym z przejawów dysfunkcyjności systemu rodzinnego jest występowanie przemocy. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ze strony rodziców w bardzo negatywny sposób wpływa na kształtowanie się osobowości człowieka. W życiu dorosłym krzywdzonego dziecka mogą wystąpić próby samobójcze, depresje, zaburzenia osobowości, większa skłonność sięgania po alkohol, narkotyki. Ponadto osoby doświadczające przemocy w dzieciństwie, jako osoby dorosłe często powielają przemocowe zachowania rodziców wobec swoich dzieci. Rodziny dotknięte przemocą otrzymują pomoc i wsparcie w ramach prac grup roboczych (od czerwca 2023 grup diagnostyczno – pomocowych) Zespołu Interdyscyplinarnego w Bierzwniku.

Tabela 16. Działania podejmowane w ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty w latach 2022 – 2023

Wyszczególnienie	2022	2023
Liczba NK A, z tego	14	19
liczba NK A założonych dla dzieci	4	3
Liczba NK C	7	9
Liczba NK D	7	9
Wniosek do sądu o wgląd w sytuację rodziny	6	4
Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa	0	0

Liczba odebranych dzieci na podst. art. 12a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej	0	0
Zakończenie procedury NK A – ustanie przemocy	9	11
Liczba osób umieszczonych w Specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	0	0

źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Zespołu Interdyscyplinarnego w Bierzwniku

Powyższe dane wykazały, że liczba wszczętych w 2023 roku NK A jest większa od liczby wszczętych NK A w 2022 roku, co może świadczyć o wzroście wiedzy oraz poziomu świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie. Ma to szczególne znaczenie w odniesieniu do sytuacji osób najsłabszych i najbardziej zależnych.

Czynniki dysfunkcyjne, które negatywnie wpływają na funkcjonowanie rodziny nakładają na szeroko rozumianą kadrę pomocy społecznej stosowanie pracy socjalnej ukierunkowanej na zmiany negatywnych zachowań i poszukiwanie rozwiązań trudnej sytuacji życiowej. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami zachodzi konieczność udzielenia jej pomocy m.in. poprzez stworzenie sprawnie funkcjonującego systemu poradnictwa specjalistycznego. Mieszkańcy gminy mogli liczyć na wsparcie psychologa i terapeuty leczenia uzależnień oraz prawnika w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym działającym przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Bierzwniku. Specjaliści mają do dyspozycji jedno pomieszczenie nr 1 w w/w placówce, wolne od barier architektonicznych, zapewniające korzystającym anonimowość i dyskrecję.

Tabela 17. Liczba godzin udzielonego wsparcia specjalistów w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w latach 2022-2023

	2022	2023
Liczba godzin udzielonego wsparcia specjalistów w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym	44	32

źródło: opracowanie własne a podstawie danych z GOPS w Bierzwniku

Zdarzają się sytuacje, że pomimo szeroko rozumianej pracy socjalnej świadczonej na rzecz rodziny zachodzi konieczność umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Konwencja o prawach dziecka ratyfikowana przez Polskę w 1991 roku stanowi, że „Dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub, gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać

w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Taka opieka może oznaczać adopcję, polegać na umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub, gdy jest to niezbędne w odpowiedniej instytucji”. Powyższe prawo zapisane jest również w najwyższej rangi akcie normatywnym jakim jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, w której w art. 72 ust 2 zawarto „dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej stanowi, że w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców zostaje ono umieszczone w pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza może być sprawowana w formie:

1. rodzinnej
2. instytucjonalnej.

Przez rodzinną pieczę zastępczą rozumie się rodziny zastępcze (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka.

Instytucjonalna pieczka zastępcza to: placówki opiekuńczo – wychowawcze, regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, interwencyjne ośrodki preadopcyjne.

Tabela 18. Liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i pochodzących z terenu gminy Bierzwnik

Pieczka zastępcza		
	2022	2023
Liczba dzieci z terenu gminy Bierzwnik umieszczonych w rodzinie zastępczej (spokrewnione, niezawodowe, zawodowe) oraz rodzinne domy dziecka.	24	22
Liczba dzieci z terenu gminy Bierzwnik umieszczonych w Instytucjonalna pieczka zastępcza	0	0
Liczba dzieci z terenu gminy Bierzwnik, które powróciły do rodziny biologicznej	1	0

źródło: opracowanie własne a podstawie danych z GOPS w Bierzwniku

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy obowiązek partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dziecka w szeroko rozumianej pieczy zastępczej. Wydatki kształtują się na poziomie 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej, 50% w trzecim

roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej wydatków na opiekę i wychowanie dziecka.

Poniższa tabela obrazuje liczbę dzieci, które przebywają w pieczy zastępczej i tym samym gmina Bierzwnik została zobligowana do częściowego ponoszenia kosztów związanych z ich pobytem.

Tabela 19. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	2022	2023
Rodziny zastępcze	23	21
Instytucjonalna piecza zastępcza	0	0

źródło: opracowanie własne a podstawie danych z GOPS w Bierzwniku

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, gmina współfinansuje koszty związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej. Zestawienie kosztów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 20. Koszty związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej

Rodzaj pieczy zastępczej	2022	2023
	Wysokość wydatków	Wysokość wydatków
Rodziny zastępcze	69.590,33zł	113.219,56zł
Instytucjonalna piecza zastępcza	0	0

źródło: opracowanie własne a podstawie danych z GOPS w Bierzwniku

Z powyższych analiz wynika, że problem związany z zagrożeniem umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej na terenie funkcjonowania tutaj ośrodka jest widoczny. Dlatego tak bardzo istotne jest podjęcie stosownych rozwiązań, które będzie miało na celu zapobieganie rozszerzaniu się problemu jak również jego systematycznemu niwelowaniu. Udzielenie pomocy nie powinno ograniczać się tylko do sytuacji kryzysowych. Należy podejmować działania o charakterze prewencyjnym, profilaktycznym. Głównym zadaniem i istotą działań pomocowych powinno być przeciwdziałanie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Należy pamiętać, że rodzina jest podstawową komórką, w której powinien odbywać się naturalny proces kształtowania się osobowości wszystkich członków rodziny ze szczególnym

uwzględnieniem dzieci. Należy dać im szansę na wzrastanie i uczenie się prawidłowych relacji rodzinnych i szczęśliwe dzieciństwo. Mówiąc o rodzinie musimy spojrzeć na nią szerzej nie ograniczając się tylko do tzw. rodzin dysfunkcyjnych. W obecnej sytuacji demograficznej naszego kraju (starzenie się społeczeństwa) należy podjąć wszelkie działania promujące rodzicielstwo. Jednym z nich jest Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny, która jest systemem zniżek dla rodzin wielodzietnych i przysługuje niezależnie od dochodu rodzinom z przynajmniej trójką dzieci. Posiadacze Karty Dużej Rodziny mają możliwość korzystania z katalogu ofert kulturalnych, rekreacyjnych, transportowych na terenie całego kraju. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci, przez rodzica rozumie się także rodzica zastępczego lub osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka. Rodzice lub małżonkowie rodziców otrzymują kartę bezterminowo. Prawo do Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom:

- a) w wieku do 18. roku życia,
- b) w wieku do 25. roku życia – w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej,
- c) bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności,

ale tylko w przypadku, gdy w chwili składania wniosku w rodzinie jest co najmniej troje dzieci spełniające powyższe warunki.

Od 01 stycznia 2018r. Karta Dużej Rodziny jest dostępna w dwóch wersjach: tradycyjnej (tj. plastikowej) i elektronicznej (tj. na urządzeniach mobilnych).

Tabela 21. Karta Dużej Rodziny

Wyszczególnienie	2022	2023
Liczba rodzin	44	52
Liczba osób (ogółem) z tego	100	105
Rodzice/malżonkowie	82	80
Dzieci	18	25

źródło: opracowanie własne a podstawie danych z GOPS w Bierzwniku

Dodatkowym wsparciem finansowym dla rodzin są dodatki mieszkaniowe, które przyczyniają się do obniżenia wydatków związanych z utrzymaniem mieszkania. Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom posiadającym tytuł prawny do lokalu, w którym zamieszkują oraz osobom zajmującym lokal bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny. Przyznaje się go na okres 6 m-cy, licząc od pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu złożenia wniosku. Dodatek mieszkaniowy przysługuje osobom, jeżeli w okresie 3 miesięcy poprzedzających datę złożenia wniosku o jego przyznanie średni miesięczny dochód przypadający na jednego członka gospodarstwa domowego wnioskodawcy nie przekroczył w gospodarstwie jednoosobowym 40 % i w gospodarstwie wieloosobowym 30 % przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej obowiązującego w dniu złożenia wniosku.

Tabela 22. Liczba osób korzystających z pomocy w postaci dodatku

Wyszczególnienie	2022	2023
Liczba osób korzystających z pomocy w postaci dodatku mieszkaniowego	2	2

źródło: opracowanie własne a podstawie danych z GOPS w Bierzwniku

Dużym zainteresowaniem społeczności lokalnej cieszą się przedsięwzięcia organizowane przez **Gminne Centrum Sportu, Rekreacji i Kultury, jak i Gminną Bibliotekę Publiczną w Bierzwniku**. Szereg pikników, koncertów, biesiad, spotkań z ciekawymi ludźmi daje możliwość wspólnego spędzania czasu z rodziną. Kółka zainteresowań organizowane w Gminnej Bibliotece Publicznej uczą dzieci organizacji czasu wolnego jak i w dużej mierze rozwijają ich zainteresowania, pasje.

Środowisko rodzinne reprezentujące właściwe postawy rodzicielskie, budujące dobrą, przepojoną miłością, serdecznością oraz życzliwością atmosferę domu, w znacznym stopniu wpływa na kształtowanie pozytywnych zachowań u dziecka oraz na jego prawidłowy rozwój społeczny i psychiczny Dziecko będące pełnoprawnym członkiem rodziny, która w pełni je akceptuje, podejmuje maksymalne starania, chętnie się uczy, rozwija swoje zainteresowania, staje się samodzielne i odpowiedzialne oraz zdolne do osiągnięcia dojrzałości emocjonalnej i psychicznej.

Atmosfera domowa ma największy wpływ na to, jak szczęśliwe, spokojne i odporne psychicznie jest dziecko, jak odnosi się ono do dorosłych, do swoich kolegów i innych dzieci,

jak ocenia siebie i swoje zdolności, czy okazuje swoje uczucia, czy raczej jest zamknięte w sobie, jak reaguje na nowe sytuacje. Rodzice preferując właściwe postawy wobec dziecka, otaczają je troskliwą opieką, dostrzegają i zaspakajają jego potrzeby, co powoduje, że dziecko jest ufne wobec swoich rodziców, zwraca się do nich po pomoc i rady, jest zadowolone z własnej pracy i wysiłku, zdolne do współpracy z rówieśnikami oraz podejmowania zobowiązań.

Ważne jest zatem rozwijanie gminnego systemu wspierania rodziny, zapewniającego rodzinom przeżywającym trudności możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy oraz podejmowanie działań prewencyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu zwiększenie kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców, u których występuje problem z należytą realizacją tych funkcji.

III. Analiza SWOT – wsparcie rodziny

Opracowana diagnoza, a także potrzeby i oczekiwania zgłaszane przez osoby działające w obszarze wsparcia rodziny umożliwiły sporządzenie analizy SWOT (ang. Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse, Threats – zagrożenia), która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu wsparcia rodziny w Gminie Bierzwnik

1. Mocne strony:

- a) znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się profilaktyką i wsparciem rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- b) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny;
- c) zatrudnienie asystentów rodziny w ramach stosunku pracy w systemie zadaniowego czasu pracy;
- d) dobra współpraca z organizacjami pozarządowymi;
- e) poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym;
- f) liczne oddziaływania profilaktyczne prowadzone w placówkach oświatowych zlokalizowanych na terenie gminy Bierzwnik ;
- g) funkcjonowanie Placówki Wsparcia Dziennego „Płomyk” dla dzieci i młodzieży ;

- h) działalność Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- i) obowiązujące strategie, programy, akty prawne.

2. Słabe strony:

- a) bezradność i niskie kwalifikacje opiekuńczo – wychowawcze rodziców;
- b) niski poziom świadomego rodzicielstwa;
- c) brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetów;
- d) wzrost liczby zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży;
- e) niewystarczająca ilość lokali chronionych/ mieszkań socjalnych;
- f) ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki zdrowotnej;
- g) niewystarczający zasób lekarzy psychiatrów dziecięcych;
- h) niekorzystne prognozy demograficzne.
- i) utrudniony dojazd do poszczególnych miejscowości zarówno na terenie gminy jak i poza nią;

3.Szanse:

- a) wzrost świadomości i wiedzy na temat wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczej przez rodziców;
- b) wzrost umiejętności korzystania przez rodziny z różnych form wsparcia;
- c) aktywizacja osób długotrwale bezrobotnych;
- d) możliwość pozyskania środków zewnętrznych na realizację zadań;
- e) dalszy rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami;
- f) możliwość podnoszenia kwalifikacji przez pracowników GOPS w Bierzwniku;
- g) rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym;
- h) możliwość skorzystania przez mieszkańców Gminy Bierzwnik ze wsparcia specjalistów w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w Bierzwniku .

4. Zagrożenia:

- a) zanik więzi i tradycji rodzinnych;
- b) rozpad związków (rozwoły, separacje, wyjazdy za granicę);
- c) zaniedbania emocjonalne dziecka;

- d) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin;
- e) obniżanie się aspiracji życiowych;
- f) brak zainteresowania rodziców sposobem spędzania czasu wolnego przez dziecko;
- g) nasilenie negatywnych zjawisk: alkohol, narkotyki i inne środki odurzające;
- h) negatywne wzorce zachowań społecznych;
- i) wzrost agresji wśród dzieci i młodzieży;
- j) wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży;
- k) rosnące zapotrzebowanie na udzielania wsparcia osobom starszym (zjawisko starzenia się społeczeństwa) i niepełnosprawnym;
- l) wypalenie zawodowe pracowników.

IV. Cel główny Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bierzwnik na lata 2025-2027

„Wspieranie rodzin w wypełnianiu i przywracaniu funkcji opiekuńczo - wychowawczych”.

V. Cele szczegółowe

1. Wspieranie rodziców/opiekunów w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
2. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności opiekuńczo – wychowawczych.
3. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.
4. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych.

VI. Harmonogram realizacji Gminnego Programu wspierania rodziny na lata 2025 – 2027

Tabela 23. Wspieranie rodziców/opiekunów w prawidłowym wypełnianiu funkcji

Lp.	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1	Kierowanie asystentów rodzin do pracy z rodzinami, przygotowanie planu pracy, realizacja zadań	GOPS, asystenci rodzin, pracownicy socjalni, PCPR-y	2025 – 2027	-liczba asystentów rodziny -liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny -liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba rodzin, które zrezygnowały ze wsparcia asystenta rodziny -liczba rodzin, w których zakończono współpracę z uwagi na realizację planu pracy i osiągnięcie zamierzonego celu -liczba planów pracy skoordynowanych z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej
2	Pomoc w organizowaniu ruchów samopomocowych, organizowanie grup wsparcia dla rodzin borykających się z różnorodnymi problemami	GOPS, Organizacje pozarządowe	2025 – 2027	-liczba utworzonych grup wsparcia - liczba osób biorących udział w spotkaniach grup wsparcia
3	Prowadzenie, finansowanie oraz poszerzanie oferty usług placówki wsparcia dziennego „Płomyk” – Pozyskiwanie środków na realizację zadań	Gmina Bierzwnik, GOPS Bierzwnik, Placówka Wsparcia Dziennego „Pomyk”	2025 – 2027	-liczba dzieci korzystających ze wsparcia placówki - liczba wychowawców -liczba dzieci korzystających z PWD
4	Wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	Wójt Gminy Bierzwnik GOPS Bierzwnik	2025 – 2027 zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami	-liczba rodzin wspierających -liczba rodzin objętych pomocą rodzin wspierających

	przy pomocy rodzin wspierających			
5	Finansowanie kosztów, o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej związanych z realizacją pomocy przez rodziny wspierające	Gmina Bierzwnik, GOPS Bierzwnik	2025 – 2027	-liczba rodzin wspierających korzystających ze wsparcia finansowego -kwota udzielonego wsparcia
6	Praca socjalna prowadzona z rodziną przeżywającą trudności opiekuńczo – wychowawcze	GOPS Bierzwnik	2025 – 2027	-liczba rodzin z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi objęta pracą socjalną
7	Wspieranie rodzicielstwa – realizacja programu dla rodzin wielodzietnych (Karta Dużej Rodziny)	Gmina Bierzwnik	2025 – 2027	-liczba rodzin/osób, które otrzymały Kartę Dużej Rodziny
8	Rozwój oferty ogólnodostępnych zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	Placówki oświatowe, Gminna Biblioteka Publiczna	2025 – 2027	-rodzaj zajęć -liczba dzieci i młodzieży biorącej udział w zajęciach
9	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo	GOPS pracownicy socjalni kuratorzy	2025 – 2027	-liczba rodzin objętych monitoringiem pracownika socjalnego
10	Monitorowanie sytuacji dziecka i rodziny po zakończeniu pracy z asystentem rodziny	GOPS- asystenci rodziny	2025 – 2027	-liczba rodzin pozostających w monitoringu po zakończeniu współpracy z asystentem rodziny
11	Współpraca z Sądami i ich organami pomocniczymi oraz innymi instytucjami w zakresie oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinie dysfunkcyjnej lub umieszczonego w pieczy zastępczej	Sąd Rejonowy w Choszczynie, Kuratorzy zawodowi i społeczni, GOPS Bierzwnik,	2025 – 2027	-liczba rodzin sądowo zobowiązanych do współpracy z asystentem rodziny -liczba posiedzeń zespołu ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej, w których udział wziął pracownik socjalny, asystent rodziny

		PCPR Choszczno, Placówki oświatowe		-liczba spraw sądowych, w których udział wzięli pracownik socjalny, asystent rodzinny
12	Zagwarantowanie osobom świadczącym wsparcie na rzecz rodzin warunków umożliwiających podnoszenie swoich kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach oraz samokształceniach	GOPS, ROPS Szczecin, PCPR w Choszcznie, Podmioty organizujące szkolenia	2025 – 2027	-liczba szkoleń -liczba osób biorących udział w szkoleniach -liczba osób podnoszących swoje kompetencje zawodowe (np. studia)

Tabela 24. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności opiekuńczo – wychowawczych

Lp.	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1	Organizowanie specjalistycznego poradnictwa m.in. psychologicznego, pedagogicznego, prawnego na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych	GOPS Bierzwnik, Punkt Informacyjno – Konsultacyjny	2025 – 2027	-liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistów -liczba dzieci korzystających ze wsparcia specjalistów
2	Objęcie wsparciem rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym. Wskazanie tym rodzinom dróg wyjścia z trudnej sytuacji poprzez udział w terapii odwykowej, terapii dla sprawców przemocy, terapii dla osób doznających przemocy,	GOPS, Punkt Informacyjno – Konsultacyjny, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Probleatów Alkoholowych, PCPR Choszczno	2025 – 2027	-liczba osób korzystających ze wsparcia specjalistów -liczba NK A -liczba procedur NK zakończonych na skutek ustania przemocy -liczba sprawców przemocy biorących udział w programach korekcyjno – edukacyjnych -liczba sprawców przemocy biorących udział w programach psychologiczno – terapeutycznych -liczba osób biorących udział w spotkaniach grup dla osób

	możliwość podjęcia działań w ramach procedury NK			doznających przemocy w rodzinie
3	Opracowywanie i wdrażanie projektów i programów profilaktyczno- edukacyjnych dla rodziców i dzieci	Placówki Oświatowe, Organizacje Pozarządowe, Kluby sportowe przy szkołach, GKRPA Bierzwnik	2025 – 2027	-liczba realizowanych projektów - liczba rodziców biorących udział w projektach -liczba dzieci biorących udział w projektach
4	Kierowanie dzieci na obozy i kolonie (pracownicy socjalni przeprowadzą rekrutację na kolonie i obozy organizowane przez Kuratorium)	Kuratorium Oświaty Szczecin, GOPS Bierzwnik	2025 – 2027	-liczba dzieci uczestniczących w koloniach, obozach
5	Podjęmowanie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia dziecka	GOPS Bierzwnik- pracownicy socjalni, Policja	2025 – 2027	-liczba interwencji podjętych przez pracowników socjalnych - liczba dzieci zabezpieczonych przez pracowników socjalnych -liczba interwencji podjęta przez policjantów po godzinach pracy GOPS -liczba dzieci zabezpieczonych przez policjantów
6	Dążenie do reintegracji rodziny poprzez pracę z rodziną biologiczną na rzecz powrotu dzieci z pieczy zastępczej do rodziny	GOPS, PCPR-y , Kuratorzy zawodowi i społeczni	2025 – 2027	-liczba rodzin biologicznych współpracujących z asystentem rodziny -liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej
7	Współfinansowanie na zasadach zawartych w ustawie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo –	Gmina Bierzwnik GOPS Bierzwnik	2025 – 2027	-liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, za które gmina jest zobowiązana do partycypowania w kosztach -kwota poniesionych wydatków

wychowawczej,
regionalnej
placówce opiekuńczo –
terapeutycznej lub
interwencyjnym ośrodku
preadopcyjnym

Tabela 25. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny

Lp.	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1	Wsparcie rodzin posiadających trudną sytuację finansową z systemu zabezpieczenia socjalnego (np. stypendia szkolne, dodatki mieszkaniowe, pomoc przyznawana na podstawie ustawy o pomocy społecznej, świadczeniach rodzinnych, środki PFRON)	Urząd Gminy, GOPS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2025 – 2027	-liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego -liczba rodzin korzystających z pomocy finansowej przyznawanej na podstawie ustawy o pomocy społecznej i świadczeniach rodzinnych -liczba dzieci korzystających ze stypendium -liczba osób korzystających z dof. do turnusów rehabilitacyjnych, zlikwidowania barier architektonicznych, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny
2	Pomoc w formie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach	GOPS Bierzwnik	2025 – 2027	- liczba dzieci i młodzieży korzystających z pomocy w formie gorącego posiłku w szkole
3	Przystępowanie do rządowych programów wspierania rodziny	Gmina Bierzwnik, Wójt Gminy Bierzwnik, GOPS Bierzwnik, Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej	2025 – 2027	-liczba programów do których przystąpiła Gmina Bierzwnik -kwota pozyskanych dofinansowań
4	Zapewnienie środków na realizację zadania dotyczącego wspierania rodziny na terenie Gminy Bierzwnik	Gmina Bierzwnik, GOPS Bierzwnik	2025 – 2027	-coroczne opracowywanie Projektu Budżetu na realizację zadań

Tabela 26. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych

Lp.	Działanie	Realizatorzy	Termin realizacji	Wskaźniki
1	Przydzielenie asystenta rodzinie zgodnie z zapisami ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”	GOPS Bierzwnik	2025 – 2027	-liczba rodzin objętych wsparciem asystenta „Za życiem” - liczba dzieci w tych rodzinach -liczba dzieci z niepełnosprawnością w tych rodzinach
2	Zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin	GOPS Bierzwnik	2025 – 2027	-liczba rodzin korzystających z poradnictwa psychologicznego, prawnego -liczba rodzin korzystających ze skoordynowanych działań w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin
3	Objęcie wsparciem materialnym rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością	GOPS Bierzwnik	2025 – 2027	-ilość rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wysokości 4.000zł

VII. Źródła finansowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bierzwnik na lata 2025-2027

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2024 -2026 mogą być środki finansowe pochodzące:

- budżetu gminy,
- z budżetu państwa,
- ze środków unijnych,
- z darowizn.

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

VIII. Beneficjenci Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bierzwnik na lata 2025-2027

1. Rodziny z terenu gminy Bierzwnik ze szczególnym uwzględnieniem rodzin niewydolnych wychowawczo, rodzin dotkniętych przemocą, problemem alkoholowym jak i również rodzin, w których wychowuje się dziecko, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.
2. Dzieci i młodzież zagrożona niedostosowaniem społecznym.
3. Rodziny wspierające, których głównym zadaniem jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.
4. Instytucje oraz zatrudnieni w nich pracownicy działający na rzecz rodzin (jako beneficjenci pośredni).

IX. Zasoby instytucjonalne działające w obszarze wspierania rodzin na terenie gminy Bierzwnik

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bierzwniku,
2. Punkt Informacyjno – Konsultacyjny działający przy GOPS w Bierzwniku,
3. Zespół Interdyscyplinarny powołany przy GOPS w Bierzwniku,
4. Posterunek Policji w Bierzwniku,
5. Urząd Gminy w Bierzwniku ,
6. Gminne Centrum Sportu, Rekreacji i Kultury w Bierzwniku,
7. Placówka wsparcia dziennego „Płomyk” działającej w strukturze organizacyjnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bierzwniku ,
8. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bierzwniku,
9. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Lancet w Bierzwniku,
10. Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej JACEK M. NASZYŃSKI w Bierzwniku.
11. Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Choszczynie,
12. Szkoła Podstawowa w Zieleniewie,
13. Szkoła Podstawowa w Łasku,
14. Zespół Szkolno – Przedszkolny w Bierzwniku,
15. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Choszczynie,

16. Gminna Biblioteka Publiczna w Bierzwniku
17. Młodzieżowo – Uczniowski – Ludowy – Klub - Sportowy „Orzeł” Bierzwnik.
18. Szkolny Klub sportowy „Orzeł” Bierzwnik,
19. Ludowo Parafialny Uczniowski Klub Sportowy „Wiktoria” Zieleniewo.
20. Ludowo-Uczniowski Klub Sportowy „Arabeska” Pławno,
21. Uczniowski Klub Sportowy „ISKRA” Łasko.
22. Stowarzyszenie Morsy Bierzwnik ul. Słoneczna 20 , 73-240 Bierzwnik
23. Stowarzyszenie Przyjaciół Ekspozycji Etnograficznej Lamus w Bierzwniku
ul. Dworcowa 16, 73-240 Bierzwnik
24. Green 4 LIFE - żyję odpowiedzialnie Łasko 29E, 73-240 Bierzwnik
25. Klub Miłośników Strzelectwa "Dragon" Zdrójno 1, 73-240 Bierzwnik
26. Stowarzyszenie Kobiet Wiejskich "Nadzieja" Breń 30A, 73-240 Bierzwnik
27. Stowarzyszenie Ochrony Dziedzictwa Pocysterskiego w Bierzwniku /Marienwalde/
ul. Cystersów 1, 73-240 Bierzwnik
28. Stowarzyszenie Społeczno Kulturalne Miłośników Bierzwnika ul. Kopernika 2,
73-240 Bierzwnik
29. Ochotnicza Straż Pożarna w Łasku, Łasko 50, 73-240 Bierzwnik
30. Ochotnicza Straż Pożarna w Pławnie
31. Ochotnicza Straż Pożarna w Klasztorne
32. Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju i Promocji Gminy Bierzwnik ul. Dworcowa 16,
73-240 Bierzwnik
33. Ochotnicza Straż Pożarna w Bierzwniku ul. Kopernika 1, 73-240 Bierzwnik
34. Ochotnicza Straż Pożarna w Breniu
35. Ochotnicza Straż Pożarna w Zieleniewie

Działania na rzecz wsparcia rodzin z dziećmi powinny mieć charakter zarówno finansowy jak i niefinansowy i być oparte między innymi na działaniach specjalistów, w tym asystentów rodziny, pracowników socjalnych, pedagogów, psychologów, terapeutów i innych specjalistów, z którymi zostanie nawiązana współpraca. Współpraca instytucji oraz organizacji pozarządowych, działających w obszarze wspierania rodzin i dzieci, pozwoli wykorzystać w pełni potencjał gminy na rzecz pomocy rodzinom mającym trudności opiekuńczo – wychowawcze. Istotnym elementem prowadzonych działań jest również stałe podnoszenie kompetencji specjalistów.

X. Realizatorzy Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bierzwnik na lata 2025-2027

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bierzwniku przy współpracy:

- ✚ Asystentów rodzin
- ✚ Pracowników socjalnych
- ✚ Rodzin wspierających
- ✚ Zespołu Interdyscyplinarnego
- ✚ Policji
- ✚ Powiatowych Centrów Pomocy Rodzinie
- ✚ Sędziów i Kuratorów Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego
- ✚ Organizacji pozarządowych
- ✚ Placówek oświatowych, kulturalnych i służby zdrowia
- ✚ Placówek wsparcia dziennego.

W realizacji swoich działań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet.

Opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy, a tym samym zobowiązuje jednostki samorządowe do realizacji celów w nim zawartych oraz do stymulowania i ukierunkowywania działań na rzecz dziecka i rodziny.

XI. Monitoring Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bierzwnik na lata 2025-2027

Monitoring Programu pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji, planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas realizowanych.

Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bierzwniku w terminie do 31 marca każdego roku sporządzi sprawozdanie z realizacji Programu i osiągniętych efektów oraz przedstawi potrzeby związane z realizacją zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

XII. Spodziewane efekty realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bierzwnik na lata 2025 -2027

1. stworzenie dla 100% zatrudnionych asystentów rodziny możliwości do podnoszenia kwalifikacji poprzez udział w szkoleniach oraz samokształcenie,
2. u 40% rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny zauważy się poprawę ich funkcjonowania (lepsze relacje w rodzinie, nabycie umiejętności gospodarowania budżetem, utrzymanie czystości w mieszkaniu, zachowanie higieny osobistej, większe zainteresowanie ze strony rodziców edukacją dzieci ich stanem zdrowia),
3. zabezpieczenie 100% środków niezbędnych do partycypowania w kosztach związanych z umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej,
4. ograniczenie liczby dzieci umieszczanych w szeroko rozumianej pieczy zastępczej,
5. rozszerzenie oferty działań pomocowych, kulturalnych, oświatowych na rzecz rodziny ze szczególnym uwzględnieniem rodziny wielodzietnej,
6. konsolidacja działań różnych grup społecznych, organizacji pozarządowych, instytucji,
7. zdiagnozowanie potrzeb i problemów mieszkańców gminy, które pozwolą na obranie bardziej skutecznych form wsparcia; przyczyni się to do zwiększenia skuteczności działań pokonując trudności w codziennym funkcjonowaniu.,
8. udzielenie wsparcia kobietom i rodzinom zgodnie z założeniami ustawy „Za życiem”.

XIII. Możliwe zagrożenia, które ograniczą lub uniemożliwią osiągnięcie założonych efektów Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Bierzwnik na lata 2025- 2027

1. Niechęć rodzin do podjęcia współpracy z asystentem rodziny, która może przejawiać się brakiem podejmowania działań ze strony poszczególnych członków rodzin niezbędnych do realizacji opracowanego wspólnie planu pracy z rodziną, który ma na celu poprawę ich funkcjonowania w środowisku.
2. Brak wystarczających środków finansowych na realizację zadania może uniemożliwić w pełnym zakresie asystentom rodziny podnoszenie swoich kwalifikacji, jak również uniemożliwi zatrudnienie specjalistów (np. psychologa, pedagoga, radcę prawnego), którzy swoimi działaniami mieliby wesprzeć pracę asystenta rodziny. Należy mieć

świadomość, że ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na gminy szereg nowych zadań nie zabezpieczając środków finansowych na ich realizację.

Tabela 1. Wykaz sołectw i miejscowości w obrębie sołectw w Bierzwnik.....	4
Tabela 2. Przyrost naturalny na 1000 ludności w gminie Bierzwnik w porównaniu do powiatu choszczeńskiego i województwa zachodniopomorskiego na przestrzeni lat 2021-2023.....	7
Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2021-2023 (w procentach)	8
Tabela 4. Powody trudnej sytuacji życiowej.....	11
Tabela 5. Ilość osób i rodzin objętych pomocą w ramach ustawy o pomocy społecznej	11
Tabela 6. Liczba osób objętych wyłącznie pracą socjalną oraz liczbę osób, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne	12
Tabela 7. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny/ liczbę rodzin z którymi asystent zakończył współpracę w latach 2022- 2023.....	13
Tabela 8. Rodziny współpracujące z asystentem rodziny.....	15
Tabela 9. Liczba dzieci uczęszczających do placówki wsparcia dziennego	16
Tabela 10. Liczba rodzin/osób korzystających z pomocy w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”	17
Tabela 11. Główne założenia Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014 - 2020	18
Tabela 12. Zestawienie świadczeń rodzinnych	20
Tabela 13. Inne świadczenia wypłacane w dziale Świadczeń Rodzinnych.....	21
Tabela 14. Liczba uczniów szkół podstawowych, oddziałów i zajęć pozalekcyjnych w gminie Bierzwnik w roku szkolnym 2019/2020 , 2020/2021, 2021/2022	23
Tabela 15. Stypendium Wójta Gminy Bierzwnik	25
Tabela 16. Działania podejmowane w ramach prowadzonej procedury Niebieskiej Karty w latach 2022 – 2023	25
Tabela 17. Liczba godzin udzielonego wsparcia specjalistów w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w latach 2022-2023.....	26
Tabela 18. Liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i pochodzących z terenu gminy Bierzwnik.....	27
Tabela 19. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	28
Tabela 20. Koszty związane z pobytem dzieci w pieczy zastępczej.....	28
Tabela 21. Karta Dużej Rodziny.....	29
Tabela 22. Liczba osób korzystających z pomocy w postaci dodatku.....	30
Tabela 23. Wspieranie rodziców/opiekunów w prawidłowym wypełnianiu funkcji.....	34
Tabela 24. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności opiekuńczo – wychowawczych.....	36
Tabela 25. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny	38
Tabela 26. Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych.....	39

